

Tietojohtamisen teknologioiden käyttöönotto vaatii vision ja datastrategian tiekarttoineen

Tieto on tietojohtamisen polttoainetta, mutta mitä ja missä tieto on ja miten se on hyödynnettävissä teknologioiden avulla? Ilman selkeää tietojohtamisen visiota ja datastrategiaa tiekarttoineen sen saavuttamiseksi, voi tietojohtamista tukevien uusien teknologioiden käyttöönotto pirstaloitua epämääräiseksi ja hämmäiseksi kokonaisuudeksi.

TEKSTI: LOTTA FRIMODIG

Datan hyödyntämisen mahdollistavien teknologioiden käyttöönoton voidaan sanoa muuttavan organisaatioiden toimintaa ja työtehtäviä yhtä paljon kuin aikanaan teollisen vallankumouksen aikaiset muutokset ja todennäköisesti olemme päässeet vasta raaputtelemaan pintaa.

Explisiittisestä hiljaiseen tietoon

Karkeasti tietoa voidaan määritellä eri tarkkuuksilla kuten DIKW-hierarkian mukaisesti (data-information-knowledge-wisdom), toisaalta tieto voidaan jakaa hiljaiseen ja eksplisiittiseen tietoon. Myös tietojohtaminen ja tiedolla johtaminen ovat kaksi eri asiaa, vaikka sekoittuvat usein arkikielessä. Tietojohtaminen käsittää laajasti erilaiset tulokulmat tietoon. Tiedolla johtaminen puolestaan on ymmärrettävissä siten, että olemassa olevaa eksplisiittistä tietoa hyödyntämällä voidaan esimerkiksi tehdä parempia päätöksiä, saada parempaa tilannekuvaa ja kehittää toimintaa. Tiedolla johtamisessa eksplisiittinen tieto ei riitä yksistään, vaan se tulisi törmäyttää tietojohtamisen keinoin hiljaisen tiedon kanssa väärintulkintojen estämiseksi.

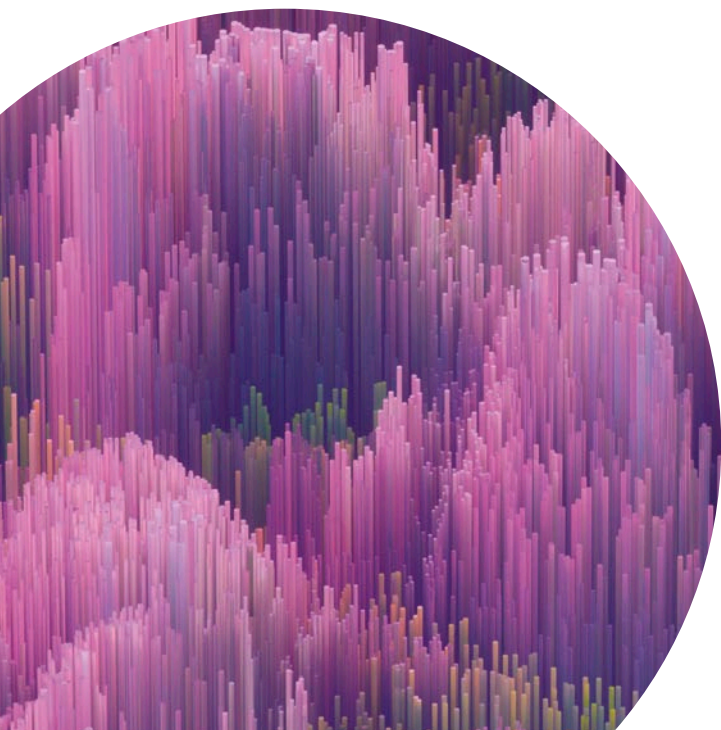
Datan määrän kasvu ei ole pysähtymässä, joten onkin järjetöntä kerätä kaikkea mahdollista tietoa, puhumattakaan sen hyödyntämisestä tiedolla johtamisessa.

Organisaation tulisi tuntea datansa

Jotta dataa pystytään hyödyntämään, organisaatioiden tulisi tuntea datansa: mitä kaikkea dataa tuotetaan, missä muodossa ja paikassa data sijaitsee ja mihin sitä voidaan hyödyntää. Omien tietojen tunteminenkaan ei riitä, sillä tietoa tarvitaan myös ulkoisesta toimintaympäristöstä ja sijoittumisesta siihen. Toisaalta pitäisi olla hyvin tietoinen siitä, mitä ei vielä tiedetä, mutta mitä pitäisi tietää.

Jos emme tunne omaa dataamme ja sen puutteita, olemassa olevaa dataa on myös vaikea hyödyntää. Datan määrän kasvu ei ole pysähtymässä, joten onkin järjetöntä kerätä kaikkea mahdollista tietoa, puhumattakaan

Oleellista on, että datamassoista pystytään tunnistamaan kilpailukyvyn kannalta oleellinen ja hyödyntämään toiminnassa.

*Mitä teknologioiden
käyttöönotto tarkoittaa
reaalimaailman kannalta,
olemmeko valmiita
hyperautomatisaatioon
ja siihen mitä se
tarkoittaa hiljaisen
tiedon kannalta?*

sen hyödyntämisestä tiedolla johtamisessa. Data ei ole tietoa, eikä edes informaatiota, vaikka sitä olisi määrällisesti paljon. Oleellista on, että datamassoista pystytään tunnistamaan kilpailukyvyyn kannalta oleellinen ja hyödyntämään toiminnassa.

Datan ja teknologian pyhä liitto

Tällä hetkellä organisaatiolle voi olla hyödyllistä kerätä merkityksellistä dataa omaan tietovarantoon, josta voidaan hyödyntää esimerkiksi dynaamiseen raportointiin, automatiikkaan, ennakoivaan analytiikkaan, koneoppimiseen ja tekoälyratkaisuihin. Nykyisin pilvipalvelut mahdollistavat helposti tietovarannon skaalautumisen tarpeen mukaan.

Näissä on monelle paljon uutta, mutta lisäksi pitäisi osata katsoa vielä kauemmaksi. Miten voimme hyödyntää nykyistä tehokkaammin lohkoketjuteknologiaa ja esineiden internetiä tai miten mahdollisesti kvanttitekoneet ja laskenta pitäisi huomioida tulevaisuudessa? Mitä teknologioiden käyttöönotto tarkoittaa reaalimaailman kannalta, olemmeko valmiita hyperautomatisaatioon ja siihen mitä se tarkoittaa hiljaisen tiedon kannalta? Tietojohtamisen kannalta tulee olla hereillä siitä, millaista teknologista osaamista tulevaisuudessa tullaan tarvitsemaan, sillä osaamisvajetta on jo nyt sekä organisaatio- että yksilötasolla.

Toki on mielenkiintoista, että emme voi varmuudella tietää millaista dataa tulevaisuuden teknologiat tarvitsevat. Nykyisinkin esimerkiksi raportointiin käytettävälle datalle on erilaiset vaatimukset kuin tekoälyratkaisujen vaatimille datalle.

*Emme voi
varmuudella tietää
millaista dataa
tulevaisuuden
teknologiat
tarvitsevat.*

Datastrategia luo viitekehysten

Ilman selkeää tietojohtamisen visiota ja datastrategiaa tiekarttoineen sen saavuttamiseksi tietojohtamista tukevien uusien teknologioiden käyttöönotto voi pirstaloitua ja muutokset jäivät vähäisiksi. Ratkaisut voivat jäädä tyngiksi ja yksittäisten pilottien saarekkeiksi, mikä voi epäonnistuneen pilotin kohdalla olla hyväkin asia.

Datastrategiassa muodostetaan näkemys datan roolista organisaation strategiassa ja toimintamallissa. Datastrategian tiekartta puolestaan

kertoo, kuinka otetaan isompi tai pienempi teknologinen askel toisensa jälkeen, joiden jälkeen ponnistetaan yhä eteenpäin. Lisäksi oleellista on tunnistaa nopeita, mutta myös pieniä vaikuttavia saavutuksia. Jos strategiaa ei ole, voi olla, että kehittämisen punainen lanka katoaa ja jämähdetään paikoilleen puuhastelemaan. Tarvitaan yhä enemmän johtajia, joilla on ymmärrys teknologioista ja siitä, miten datan hyödyntämisen ratkaisut saadaan osaksi organisaation toimintaa ihmiset huomioiden. ■

Kirjoittaja Lotta Fridodig on tuotantotalouden diplomi-insinööri. Hän työskentelee tällä hetkellä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa tietovaranto- ja analytiikkaprojektien parissa sekä tekee väitöskirjaa Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa.

